

උපදෙස්,

- ❖ 'අ' උප කොටසෙන් අවම වශයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් ද, 'ආ' උප කොටසෙන් අවම වශයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් ද තෝරාගෙන, ප්‍රශ්න පහකට පමණක් පිළිතුරු සපයන්න.
- ❖ ප්‍රස්තාර කඩදාසි සපයනු ලැබේ.

'අ' උප කොටස

(මෙම කොටසෙන් අවම වශයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් තෝරා ගන්න.)

- ආර්ථිකයක සම්පත් බෙදා වෙන් කිරීම සම්බන්ධ ගැටලු මතුවන්නේ ඇයි? (ලකුණු 03යි)
 - ප්‍රතිස්ථාපනය කළ හැකි සම්පත් යනුවෙන් අදහස් කරනුයේ කවරක් ද? එවැනි සම්පත් වලට උදාහරණයක් දක්වන්න. (ලකුණු 03යි)
 - නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලීන්හි ඵලදායිතාව සහ කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීමට ශ්‍රමික විභාජනය දායක වන්නේ කෙසේ ද? (ලකුණු 04යි)
 - විධාන ආර්ථිකයක ප්‍රධාන දුර්වලතා හතරක් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 04යි)
 - "ආර්ථිකයක් තම නිෂ්පාදන හැකියා වක්‍රය මත සිටින ස්ථානය පිළිබඳව වර්තමානයේ කරනු ලබන තේරීම ආර්ථික වෘද්ධිය නිර්ණය වන ප්‍රධාන සාධකයක් වේ." රූප සටහන් උපයෝගී කරගනිමින් ඔබේ පිළිතුර පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 06යි)
- සාමාන්‍ය භාණ්ඩයක්, බාල භාණ්ඩයක් සහ ගිගන් භාණ්ඩයක් අතර වෙනස දක්වන්න. (ලකුණු 03යි)
 - වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයක මිලෙහි කාර්යයන් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 03යි)
 - සැපයුම් වක්‍රයක් ධන බැවුමක් සහිත වීමට බලපාන හේතු දෙකක් සැකෙවින් විස්තර කරන්න. (ලකුණු 04යි)
 - රේඛීය ඉල්ලුම් වක්‍රයක් ඉහළ මිල පරාසයන්හි දී වඩාත් මිල නම්‍ය වන්නේත්, පහළ මිල පරිසරයන් හි දී වඩාත් අනම්‍ය වන්නේත් ඇයි? (ලකුණු 04යි)
 - (අ) මිල වෙනස්වීමක ආදායම් ප්‍රතිවිපාකය සහ ආදේශන ප්‍රතිවිපාකය නිර්වචනය කරන්න. (ලකුණු 02යි)
(ආ) ඒවා ඉල්ලුම් නීතියට සම්බන්ධ වන්නේ කෙසේ ද? (ලකුණු 02යි)
- භාණ්ඩයක් මත පනවනු ලබන ඒකක බද්දක් නිසා වෙළෙඳ පොළ මිලත් මිල දී ගනු ලබන ප්‍රමාණයත් යන දෙකම නොවෙනස් ව පැවතිය හැක්කේ කවර තත්ත්වයන් යටතේ දීද? ඔබේ පිළිතුර රූපසටහනක් මගින් පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04යි)
 - පහත සඳහන් ප්‍රකාශ සත්‍ය ද අසත්‍ය ද යන්න පැහැදිලි කරන්න.
 - (අ) පාරිභෝගික අතිරික්තය ප්‍රස්තාරික ව පෙන්නුම් කරනුයේ ඉල්ලුම් වක්‍රයට පහළින් සහ සැපයුම් වක්‍රයට ඉහළින් ඇති ප්‍රදේශයෙනි.
 - (ආ) සැපයුමේ අඩු වීමක් නිසා වෙළෙඳ පොළ මිල ඉහළ යාම හේතුවෙන් පාරිභෝගික අතිරික්තය වැඩි වේ.
 - (ඉ) ඉල්ලුම අඩු වීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් භාණ්ඩයක වෙළෙඳ පොළ මිල පහළ වැටේ නම් අමතර නිෂ්පාදක අතිරික්තයක් බිහි වේ.

(ලකුණු 02 X 3 = 6යි)

(iii) වී සඳහා වෙළෙඳපොළ ඉල්ලුම් වක්‍රය $Q_d = 120 - 0.5P$ වන අතර, වී සඳහා වෙළෙඳපොළ සැපයුම් වක්‍රය $Q_s = -30 + P$ ලෙස උපකල්පනය කරන්න. (ප්‍රමාණ ඒකක මිලියන වලිනි)

(අ) වෙළෙඳපොළ සමතුලිත මිල සහ සමතුලිත ප්‍රමාණය කවරක්ද? (ලකුණු 02යි)

(ආ) කිලෝග්‍රෑමයකට රු. 120ක අවම මිලක් නියම කරමින් මිල ආධාරක වැඩසටහනක්

'හඳුන්වා දීමට රජය තීරණය කොට තිබේ යැයි සලකන්න. මෙම වෙළෙඳ පොළෙහි අධි සැපයුම කොපමණද? (ලකුණු 02යි)

(ඉ) මෙම වැඩසටහන සඳහා රජයට දැරීමට සිදුවන පිරිවැය කොපමණද? (ලකුණු 02යි)

(ඊ) මිල ආධාරක වැඩසටහන නිසා අහිමිවන ශුභ සාධනයේ (dead-weight loss) ප්‍රමාණය ගණනය කරන්න. (ලකුණු 04යි)

4. (i) ගිණුම්කරණ ලාභය සහ ආර්ථික ලාභය අතර වෙනස කවරක්ද? (ලකුණු 04යි)

(ii) කතිපයාධිකාරී වෙළෙඳපොළක ප්‍රධාන ලක්ෂණ හතරක් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 04යි)

(iii) පූර්ණ තරගකාරී වෙළෙඳපොළක නිෂ්පාදන ආයතනයක් මිල ගනුවකු වන්නේත් තම නිෂ්පාදිත සඳහා අයකරනු ලබන මිල තමාට ම තෝරාගත නොහැකි වන්නේත් ඇයි දැයි පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04යි)

(iv) කැරට් සඳහා පූර්ණ තරගකාරී වෙළෙඳ පොළක් ඇතැයි උපකල්පනය කරන්න.

වෙළෙඳ පොළ මිල කිලෝග්‍රෑමයක් රු. 200ක් වේ. සරත් කැරට් ගොවියකු වන අතර

ඔහු සතියක දී කිලෝග්‍රෑම් 50ක් අලෙවි කරයි. ඔහුගේ ආන්තික පිරිවැය කිලෝග්‍රෑමයකට රු. 150ක් වේ.

(ආ) සරත් ලාභ උපරිම කරන්නේ ද? ඔබේ පිළිතුර පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 02යි)

(අ) සතියක දී සරත්ගේ මුළු අයභාරය සහ ආන්තික අයභාරය ගණනය කරන්න. (ලකුණු 04යි)

(ඉ) කැරට් වෙළෙඳපොළ මිල කිලෝග්‍රෑමයක් රු. 100ක් දක්වා පහළ බසින අතර, සරත් සතියක දී අලෙවිකරන ප්‍රමාණය කිලෝග්‍රෑම් 30ක් දක්වා අඩු කරයි. ඔහුගේ සාමාන්‍ය විචල්‍ය පිරිවැය කිලෝග්‍රෑමයකට රු. 80ක් දක්වා පහළ බසින අතර ආන්තික පිරිවැය කිලෝ ග්‍රෑමයකට රු. 100ක් දක්වා පහළ බසී. ඔහුගේ සාමාන්‍ය ස්ථාවර පිරිවැය කිලෝග්‍රෑමයකට රු. 40ක් දක්වා ඉහළ නගී. ඔහු ලාභ උපරිම කරන්නේ ද? ඔහු ආර්ථික ලාභ උපයන්නේද? නැතහොත් පාඩු ලබන්නේ ද? ඔබේ පිළිතුර පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04යි)

5. (i) පහත සඳහන් සිදුවීම් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට බලපාන්නේ කෙසේ ද? පැහැදිලි කරන්න.

(අ) වහා ක්‍රියාත්මක වන පරිදි තම වැටුප් අඩු කිරීමට පක්ෂව පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරු ඡන්දය ප්‍රකාශ කරති.

(ආ) නිවාස සංකීර්ණයක් ඉදිකිරීමේ අපේක්ෂාවෙන් ආයෝජකයෙක් ඉඩමක් මිල දී ගනී.

(ඉ) විශ්‍රාමික සේවකයෙක් තම විශ්‍රාමික දීමනාවේ රු. 2500ක වැඩි වීමක් හිමිකර ගනී.

(ඊ) ආයතන ඔවුන්ගේ පරිලේඛන (inventories) වැඩිකර ගනී. (ලකුණු 04යි)

(ii) දළ දේශීය ආදායම ගණනය කිරීමේ දී ඇතුළත් කරගනු ලබන ප්‍රාථමික ආදායමේ ප්‍රධාන මූලාශ්‍ර කවරේ ද? (ලකුණු 04යි)

(iii) රජය රු. බිලියන 100කින් සංක්‍රාම ගෙවීම් වැඩි කරන බවත් ඒ හා සමාන ප්‍රමාණයකින් ස්වයන්ත බදු ඉහළ නංවන බවත් සලකන්න. මෙම වෙනස නිසා ආර්ථිකය මත ඇති වන ශුද්ධ බලපෑම කුමක්ද? පිළිතුර පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 02යි)

(iv) කිසියම් කල්පිත ආර්ථිකයක් සඳහා පහත දැක්වෙන සාර්ව ආර්ථික ආදර්ශය උපකල්පනය කරන්න.

පරිභෝජනය (C)	=	420 + 0.8YD
සංක්‍රාම ගෙවීම් (Tr.)	=	200
ස්වායත්ත බදු (T)	=	250
ආයෝජනය (I)	=	160
ආණ්ඩුවේ මිල දී ගැනීම (G)	=	100
ශුද්ධ අපනයන (NX)	=	-40

(සියලුම සංඛ්‍යා රුපියල් බිලියනවලින්)

- (අ) මෙම ආර්ථිකය සඳහා සමතුලිත ජාතික ආදායම් මට්ටම කොපමණ ද? (ලකුණු 04යි)
- (ආ) වැය කළ හැකි ජාතික ආදායම සහ සමාහාර ඉතුරුම් ගණනය කරන්න. (ලකුණු 02යි)
- (ඉ) සමතුලිත ජාතික ආදායම රු. බිලියන 4 000ක් කරා ළඟා වීමට ආයෝජන වියදම් කොතරම් ප්‍රමාණයකින් වෙනස් කළ යුතු වේ ද? (ලකුණු 04යි)

ආ උප කොටස

(මෙම කොටසෙන් අවම වශයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් තෝරා ගන්න.)

6. (i) දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ අවධානය සහ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය අතර වෙනස දක්වන්න. (ලකුණු 04යි)
- (ii) උද්ධමනයේ පිරිවැය කවරේ ද? (ලකුණු 04යි)
- (iii) (අ) අධිබල මුදල් යන්නෙන් කුමක් අදහස් වේ ද? (ලකුණු 02යි)
- (ආ) ආර්ථිකයක අධිබල මුදල් තොගය තීරණය කරන සාධක දෙකක් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 02යි)
- (iv) වාණිජ බැංකුවක සරල ශේෂ පත්‍රයක් පහත දැක්වේ.

වගකීම්		වත්කම්	
ඉල්ලුම් තැන්පතු	2 000	සංචිත	500
ප්‍රාග්ධනවය	1 300	ණය	1 600
		ගොඩනැගිලි	1 200
	3 300		3 300

(සියලුම සංඛ්‍යා රුපියල් මිලියනවලින්)

- අවශ්‍ය කරන සංචිත අනුපාතය 10%ක් වේ නම්, මෙම බැංකුවේ අධි සංචිත කොපමණ ද? (ලකුණු 02යි)
- (v) සංකෝචනාත්මක මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මහ බැංකුවට යොදා ගත හැකි ප්‍රධාන උපකරණ තුනක් විස්තර කරන්න. (ලකුණු 06යි)

7. (i) සම්පත් බෙදා වෙන්කිරීම කෙරෙහි බාහිර ප්‍රතිලාභ සහ බාහිර පිරිවැය බලපාන ආකාරය පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04යි)
- (ii) (අ) ශුභ සාධන භාණ්ඩ සඳහා උදාහරණ දෙකක් දක්වන්න. (ලකුණු 02යි)
- (ආ) ආණ්ඩුවේ මැදිහත්වීමක් නොමැති තැනින් දී ශුභ සාධන භාණ්ඩ බොහෝ විට ඌන පරිභෝජනයකට පාත්‍ර වන්නේ ඇයි දැයි පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 02යි)
- (iii) “අධි බදු බර” යන්නෙන් කුමක් අදහස් වේද? (ලකුණු 02යි)
- (iv) ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය අයහාරය පහළ වැටීමේ ප්‍රචණ්ඩතාව ආපස්සට හැරවීම සඳහා රජය විසින් මැතක දී ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ග හතරක් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 04යි)
- (v) රටක රාජ්‍ය ණය තිරසාර භාවය තීරණය කිරීමෙහි ලා ප්‍රාථමික ගිණුමේ ශේෂය වඩාත් වැදගත් වන්නේ ඇයි? (ලකුණු 06යි)

8. (i) විදේශ වෙළෙඳාම් ක්ෂේත්‍රය තුළ 'නිරපේක්ෂ වාසිය' සහ 'සාපේක්ෂ වාසිය' යන සංකල්ප අතර වෙනස දක්වන්න. (ලකුණු 04යි)
- (ii) ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳාමේ දී ආරක්ෂණ වාදයට පක්ෂව සහ විපක්ෂව ඉදිරිපත් කෙරෙන තර්ක දෙක බැගින් දක්වන්න. (ලකුණු 04යි)
- (iii) විනිමය අනුපාතිකයේ වෙනස්වීම් රටක වෙළෙඳ ශේෂය කෙරෙහි බලපාන්නේ කෙසේද? (ලකුණු 04යි)
- (iv) රටක භාණ්ඩ වෙළෙඳ අනුපාතිකයේ වැඩි දියුණු වීමක වැදගත්කම කවරේද? (ලකුණු 03යි)
- (v) මෑත වර්ෂවල දී ඇමෙරිකානු ඩොලරයට එරෙහි ව ශ්‍රී ලංකා රුපියල ප්‍රබල ලෙස ක්ෂය වීමට තුඩුදුන් සාධක පහක් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 05යි)
9. (i) බහුමාන - දරිද්‍රතා දර්ශකය දරිද්‍රතාවයේ පැතිකඩ තුනක් මත පදනම් වේ. මෙම පැතිකඩ තුන කවරේ ද? (ලකුණු 03යි)
- (ii) ලෝක බැංකුව එක්සත් ජනපද ඩොලරයෙන් මැනෙන ප්‍රතිශීර්ෂ දළ ජාතික ආදායම පදනම් කර ගනිමින් රටවල් කාණ්ඩ හතරකට වර්ගීකරණය කරයි. එම කාණ්ඩ හතර කවරේද? (ලකුණු 04යි)
- (iii) ආර්ථික වර්ධන ක්‍රියාවලියේ දී තාක්ෂණික ප්‍රගතියේ කාර්ය භාරය විස්තර කරන්න. (ලකුණු 04යි)
- (iv) ව්‍යුහාත්මක සේවා විප්ලවය සහ වක්‍රීය සේවා විප්ලවය අතර වෙනස දක්වන්න. (ලකුණු 04යි)
- (v) ශ්‍රී ලංකාවේ වර්තමානයේ ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රධාන සමාජ ආරක්ෂණ ජාල වැඩසටහන් පහක් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 05යි)
10. (i) (අ) 'ආහාර සුරක්ෂිතතාව' යන සංකල්පයෙන් අදහස් වනුයේ කුමක්ද? (ලකුණු 02)
- (ආ) වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකාවේ ආහාර අනාරක්ෂිත භාවයට බලපා ඇති සාධක තුනක් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 03යි)
- (ii) මෑත කාලයේ ශ්‍රී ලංකාවෙන් තරුණ තරුණියන් සහ මධ්‍යම පාන්තික වෘත්තිකයන් විදේශ වෙත සංක්‍රමණය වීමේ ආර්ථික බලපෑම කෙටියෙන් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 04)
- (iii) 'වක්‍රීය ආර්ථිකය' පිළිබඳ සංකල්පය තිරසාර සංවර්ධනය ප්‍රවර්ධනය කිරීමට සහ පාරිසරික බලපෑම අඩු කිරීමට දායක වන්නේ කෙසේද? (ලකුණු 05යි)
- (iv) ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල සමග වර්තමානයේ ඇතිකර ගෙන ඇති එකඟතාවන් යටතේ ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම මගින් රාජ්‍ය ණයෙහි තිරසාර බව සාක්ෂාත් කරගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවට පවරා ඇති ප්‍රධාන ප්‍රමාණාත්මක ඉලක්ක මොනවාද? (ලකුණු 06යි)